

Doskonała świętość Maryi - Jan Paweł II - audyencja generalna 15.05.1996

1. Maryja «łaski pełna» jest dla Kościoła «cała święta i wolna od wszelkiej zmyły grzechowej», «ubogacona od pierwszej chwili poczęcia blaskami szczególnej zaiste świętości» (Lumen gentium, 56).

Uznanie tych prawd poprzedził długi proces refleksji doktrynalnej, który doprowadził w końcu do uroczystego ogłoszenia dogmatu o Niepokalanym Poczęciu.

Wyrażenie «uczyniona pełną łaski», z jakim anioł zwraca się do Maryi w chwili Zwiastowania, przypomina o nadzwyczajnym Bożym przywileju udzielonym młodej dziewczynie z Nazaretu w związku z zapowiedzianym macierzyństwem, ale wskazuje bardziej bezpośrednio na owoc Bożej łaski w Maryi; Maryja została w sposób dogłębny i na stałe przeniknięta łaską, czyli uświęcona. Określenie kecharitoméne ma bardzo bogate znaczenie, które Kościół nieustannie zgłębia dzięki Duchowi Świętemu.

2. W poprzedniej katechezie podkreśliłem, że w pozdrowieniu anielskim wyrażenie «łaski pełna» stanowi niejako imię: jest to imię Maryi w obliczu Boga. W tradycji semickiej imię wyraża rzeczywistość osoby oraz rzeczy, do których się odnosi. Tytuł «łaski pełna» ukazuje zatem najgłębszy wymiar osobowości młodej kobiety z Nazaretu: do tego stopnia została uformowana przez łaskę i stała się przedmiotem Bożego upodobania, że to szczególne wyrażenie mogło zastąpić Jej imię.

Sobór przypomina, że do tej prawdy nawiązywali Ojcowie Kościoła, kiedy nazywali Maryję «całą świętą», potwierdzając jednocześnie, że została Ona «jakby utworzona przez Ducha Świętego i ukształtowana jako nowe stworzenie» (tamże).

Łaska, pojmowana jako «łaska uświęcająca», która pozwala osiągnąć świętość osobistą, zrealizowała w Maryi nowe stworzenie, czyniąc Ją w pełni zgodną z zamysłem Bożym.

3. W ten sposób refleksja doktrynalna mogła przypisać Maryi doskonałość świętości, która musiała obejmować również początki Jej życia.

Do tej pierwotnej czystości zdaje się nawiązywać biskup Palestyny Theoteknos z Livias, żyjący między rokiem 550 a 650. Ukazując Maryję jako «świętą i całą piękną», «czystą i bez zmyły», tak mówi o Jej narodzeniu: «rodzi się jak cherubini Ta, która jest z gliny czystej i niepokalanej» (Panegiryk na święto Wniebowzięcia, 5-6).

To ostatnie wyrażenie, przywołujące na pamięć stworzenie pierwszego człowieka, uformowanego z gliny nie splamionej grzechem, przypisuje narodzinom Maryi te same cechy: również pochodzenie Dziewicy było «czyste i niepokalane», to znaczy bez żadnego grzechu. Ponadto porównanie z cherubinami potwierdza nadzwyczajną świętość, jaka charakteryzowała życie Maryi od pierwszych chwil Jej egzystencji.

Stwierdzenie Theoteknosa stanowi znaczący etap refleksji teologicznej nad tajemnicą Matki Pana. Ojcowie greccy i wschodni uznawali fakt, że łaska dokonała oczyszczenia w Maryi zarówno przed wcieleniem (św. Grzegorz z Nazjanzu, Oratio 38, 16), jak i w samym momencie wcielenia (św. Efrem, Saverianus z Gabali, Jakub z Sarug). Theoteknos z Livias

wyduje się uznawać absolutną czystość Maryi od samego początku Jej życia. Istotnie, Ta która została przeznaczona, by stać się Matką Zbawiciela, musiała mieć początek doskonale święty, bez żadnej zmazy.

4. Andrzej z Krety jest w VIII w. pierwszym teologiem, który dostrzega w narodzinach Maryi nowe stworzenie. Oto jego argumenty: «Dzisiaj ludzkość w całym blasku Jej niepokalanej szlachetności otrzymuje swoje dawne piękno. Wstyd grzechu zaciemnił blask i czar ludzkiej natury; kiedy jednak rodzi się Matka Pięknego w sposób doskonały, w Jej osobie natura ta odzyskuje swoje dawne przywileje i zostaje uformowana zgodnie z wzorem doskonałym i naprawdę godnym Boga. (...) Dzisiaj zaczyna się reforma naszej natury, a zestarzały świat, poddany całkowicie boskiej przemianie, otrzymuje pierwociny drugiego narodzenia» (Kazanie I o Narodzeniu Maryi).

A nawiązując do pierwotnego obrazu gliny, stwierdza: «Ciało Dziewicy jest ziemią, nad którą pracował Bóg, pierwociną masy adamowej ubóstwionej w Chrystusie, obrazem podobnym naprawdę do pierwotnego piękna, gliną urobioną rękami Boskiego Artysty» (Kazanie I o Zaśnięciu Maryi).

W ten sposób czyste i niepokalane Poczęcie Maryi jawi się jako początek nowego stworzenia. Jest to osobisty przywilej nadany kobiecie wybranej, by być Matką Chrystusa, który rozpoczyna czas obfitej łaski, upragniony przez Boga dla całej ludzkości.

Nauka ta, podjęta w VIII w. przez św. Germana z Konstantynopola i św. Jana Damasceńskiego, ukazuje we właściwym świetle wartość pierwotnej świętości Maryi jako początku odkupienia świata.

W ten sposób refleksja Kościoła pojmuje i wyraża autentyczny sens tytułu «łaski pełna», nadanego Świętej Dziewicy przez anioła. Maryja jest pełna łaski uświęcającej i to od samego początku swojej egzystencji. Łaska ta, zgodnie z Listem do Efezjan (1, 6), udzielona zostaje w Chrystusie wszystkim wierzącym. Pierwotna świętość Maryi stanowi niedościgły wzór daru i wylania łaski Chrystusowej w świecie.

Do Polaków uczestniczących w audiencji generalnej:

«Ja jestem Niepokalane Poczęcie» — taką odpowiedź dała Matka Boża przy objawieniach w Lourdes na pytanie, jakie jest Jej imię. Właśnie to jest Jej imieniem — Niepokalane Poczęcie. Ta prawda bardzo ściśle łączy się z całą Tradycją nauczania Kościoła. To nauczanie wychodzi od Ave Maria, od pozdrowienia anielskiego. Anioł, pozdrawiając przy zwiastowaniu Dziewicę z Nazaretu, mówi do Niej : «Bądź pozdrowiona, łaski pełna». Nie nazywa Jej inaczej, nie wymienia Jej imienia, Maryja, ale «łaski pełna», to znaczy, że to jest Jej imię, które pochodzi od Boga.

To właśnie imię — łaski pełna, było już tematem naszej katechezy przed tygodniem. Dzisiaj jeszcze raz do tego wracamy, ponieważ w tym imieniu zawiera się również maryjny przywilej Niepokalanego Poczęcia. Maryja jest «łaski pełna», to znaczy że jest wolna od grzechu, również pierwotnego, że jest poczęta w stanie łaski uświęcającej, w stanie świętości. Ten temat przez wiele wieków stanowił przedmiot refleksji Kościoła, Urzędu Nauczycielskiego,

teologów, ostatecznie doczekał się dogmatyzacji przed stu laty. W w. XIX Papież Pius IX ogłosił — jak to się mówi — dogmat Niepokalanego Poczęcia.

Mówię o tym dzisiaj, ponieważ nasze katechezy środowowe od dłuższego czasu są poświęcone Matce Bożej. Są to katechezy maryjne i wśród różnych doskonałości, które składają się na świętość Maryi, to Niepokalane Poczęcie zasługuje na szczególne omówienie.

Wszystkich pielgrzymów z Polski serdecznie pozdrawiam. Życzę błogosławieństwa Bożego zarówno grupom parafialnym, jak też i grupom akademickim: Akademii Rolniczej, Szkole Pedagogicznej. Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!